

СИЛАБУС навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА

Педагогіки і методики викладання
історії та суспільних дисциплін

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми

Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

магістр

01 Освіта / Педагогіка

014 Середня освіта (Історія)

Середня освіта (Історія), магістр

3

1 рік, II семестр

Вибіркові навчальні дисципліни, визначені
навчальним планом
згідно з розкладом

українська

щовівторка 13.00–14.00 (201 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).

доктор педагогічних наук, професор

Третяк Олена Станіславівна

E-mail: tretiakes@gmail.com

Facebook Messenger Helena Tretiak

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ¹

Навчальна дисципліна «Соціальна психологія» охоплює коло теоретичних і практичних аспектів, що стосуються методів соціальної психології, соціально-психологічних типів особистості та факторів впливу на її соціалізацію, механізмів спілкування та соціально-психологічних явищ в різних соціальних групах людей.

Вивчення дисципліни сприяє розширенню у студентів знань щодо: соціально-психологічних передумов, чинників, що визначають розвиток активності особистості та групи; психології міжособистісних відносин та групових процесів; соціальної спільності, масових явищ, які впливають на людину та її поведінку; соціально-психологічних механізмів впливу на людей; способів вирішення та профілактики конфліктів; особливостей впливу засобів масової комунікації на особистість, групи людей; соціально-психологічних аспектів політичної діяльності, психології моди та реклами; соціальних норм, цінностей та соціальних установок, статусу і роль особистості;

¹ Третяк О.С. Організація та проведення практичних занять з дисципліни «Соціальна психологія» із студентами педагогічного вишу. *Вісник Чернігівського національного педагог. ун-ту ім. Т.Г. Шевченка*. Чернігів : ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. 2014. Вип. 117. С. 77–82.

факторів, що впливають на процеси соціалізації учнівської молоді; ставлення індивіда до соціального та поведінка людини в соціальному середовищі, конкретній соціальній групі; мотивів соціальної поведінки особистості, комунікативних програм її поведінки; соціальної оцінки, уявлень та образів, ціннісного ставлення особистості до соціального.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення закономірностей і механізмів взаємодії суб'єктів соціальних відносин.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох розділів:

1. Соціальна психологія як наука².
2. Поняття особистості в соціальній психології.
3. Поняття спілкування в соціальній психології.
4. Психологія малих груп та колективу.
5. Напрями прикладних досліджень у соціальній психології.

Метою навчальної дисципліни «Соціальна психологія» є формування у майбутніх педагогів системи соціально-психологічних знань, вмінь та навичок їх застосування в роботі як з окремими індивідами, так і з різними соціальними групами.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 2	Здатність до оригінального та критичного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 3	Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності. Здатність до прийняття ефективних рішень, мотивування людей до досягнення спільної мети та відповідального ставлення до професійних обов'язків.
ЗК 4	Здатність до неперервного навчання, опанування нових знань та способів мислення з високим ступенем автономії.
ЗК 5	Здатність до генерування нових науково-теоретичних і практико-спрямованих ідей, критичного осмислення проблем у галузі освіти, педагогіки, історії та на межі цих галузей знань, до пошуку ефективних шляхів виявлення та розв'язання проблем, пов'язаних з професійною педагогічною діяльністю у різних середовищах.
ЗК 6	Здатність ефективно використовувати усно/письмово державну мову в усіх сферах суспільного життя, іноземну мову для професійного спілкування та розуміння іншомовних професійних текстів.
ЗК 7	Здатність виявляти ініціативу у професійній сфері, проводити інноваційну діяльність, управляти робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
ФК 1	Здатність розуміти наукові здобутки у сфері освіти, педагогіки та історії, враховувати їх у професійній діяльності та запроваджувати в освітній процес закладів загальної середньої освіти.
ФК 3	Здатність організувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти та управляти ним на засадах особистісно-орієнтованої та суб'єкт-суб'єктної взаємодії.
ФК 6	Здатність забезпечувати учням здобуття освіти державною мовою, формувати їх мовно-комунікативні уміння.
ФК 8	Здатність до використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі та в наукових дослідженнях.

² Третяк О. С. Створення акмеологічного середовища під час викладання дисципліни «Соціальна психологія» в студентів-істориків. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. Луганськ : Вид-во ДЗ «Луганський націон. ун-т ім. Т. Шевченка». 2014. № 1. С. 43–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spttp_2014_1_9

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Соціальна психологія як наука				
1	Соціальна психологія: предмет та методи.	2	2	8
2	Основні напрями формування соціально-психологічних знань			
Розділ 2. Поняття особистості та спілкування в соціальній психології				
3	Соціально-психологічні типи особистості та її структурні компоненти. Соціалізація особистості	2	2	8
4	Загальна характеристика спілкування. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування	2	2	8
5	Засоби масової комунікації (ЗМК), мода й реклама та проблема їх впливу на особистість	2	2	12
Розділ 3. Психологія малих груп та колективу				
6	Соціально-психологічні явища в малих групах та колективі. Лідерство та керівництво в соціальних групах.	2	4	8
7	Конфлікт та агресія як соціально-психологічні феномени	2	2	8
Разом за курс - 90 год.		14	16	60

Тематика практичних занять.

Розділ 1. Соціальна психологія як наука

Тема 1. Соціальна психологія: предмет та методи (2 год.)

План:

1. Предмет, завдання, принципи, функції та категорії соціальної психології.
2. Методи дослідження в соціальній психології.
3. Етапи становлення соціальної психології як науки.

Тема 2. Основні напрями формування соціально-психологічних знань (2 год.)

План:

1. Біхевіоризм.
2. Когнітивна психологія.
3. Психоаналітична психологія.
4. Екзистенціальна психологія.
5. Соціально-екологічна психологія.

Розділ 2. Поняття особистості та спілкування в соціальній психології

Тема 3. Соціально-психологічні типи особистості та її структурні компоненти. Соціалізація особистості (2 год.)

План:

1. Соціальна структура та типи особистості.
2. Соціальні норми, цінності та соціальні установки, статус і роль особистості.
3. Формування особистості у процесі її соціалізації. Основні етапи соціалізації. Десоціалізація. Ресоціалізація.

Тема 4. Загальна характеристика спілкування. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування (2 год.)

План:

1. Спілкування як соціальне явище його функції та види.
2. Ділове спілкування та його особливості.
3. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, наслідування, навіювання, психічне зараження. Механізми маніпуляції.

Тема 5. Засоби масової комунікації (ЗМК), мода й реклама та проблема їх впливу на особистість (2 год.)

План:

1. Новий тип аудіовізуальної культури. Рівень впливу засобів масової інформації на людей різних вікових та соціальних груп.
2. Психологічні механізми та функції моди. Специфічність моди як форми масової поведінки.
3. Психологічна мета і функції реклами.

Розділ 3. Психологія малих груп та колективу

Тема 6. Соціально-психологічні явища в малих групах та колективі. Лідерство та керівництво в соціальних групах (4 год.)

План:

1. Психологічні закономірності взаємин особистості і колективу.
2. Поняття психологічної сумісності людей у групі.
3. Поняття колективу та класифікації груп.
4. Утворення та розвиток малої групи, поняття групової динаміки, групова згуртованість, сумісність в групі, феномен конформної поведінки.
5. Феномен лідерства. Стилі лідерства: авторитарний, демократичний та ліберальний.
6. Типи лідерів у малих соціальних групах.

Тема 7. Конфлікт та агресія як соціально-психологічні феномени (2 год.)

План:

1. Поняття про конфлікт, його типи, структуру та функції.
2. Способи вирішення та профілактика конфліктів.
3. Типи поведінки особистості (агресивна, девіантна, альтруїстична).
4. Особливості прояву, форми, види та соціально-психологічні фактори агресії.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Третяк О.С. Соціальна психологія (курс лекцій) : навч.-метод. посіб. Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. 352 с.
2. Третяк О.С. Практикум із соціальної психології : навч.-метод. посіб. Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. 136 с.
3. Москаленко В.В. Соціальна психологія : посіб. Київ. : Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е Соціальна психологія : посіб. Київ : Академвидав, 2003. 446 с.

Допоміжна література:

1. Дембицька Н.М. До розробки понятійного апарату теорії політичної соціалізації. *Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні* ; за ред. С. Д. Максименко, В. Т. Циби, Ю. М. Шайгородського та ін. Київ, 2003. С.145–159.
2. Корнев М.Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія : підручник. Київ : Либідь, 1995. 304 с.
3. Москаленко В. В. Проблема ідентичності в політичній соціалізації особистості. *Психологія: зб. наук, праць*. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова. Вип. 17. 2002. С. 65–70.
4. Москаленко В.В. Соціалізація політична. Філософія політики : словник. Київ, 2002. С. 506–512.
5. Основи психології : підручник / за ред. О.В.Киричука, В.А. Роменця. Київ : Либідь, 1996. 623 с.

6. Психологія особистості : словник-довідник / за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. Київ : Рута, 2001. 320 с.
7. Здіорук С. І. Психологічне обґрунтування використання ЗМІ та різних видів рекламної продукції з метою профілактики нарко-, токсикоманії та алкоголізму. Практична психологія та соціальна робота. 2004. № 10. С.6–9.
8. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка / Соціальна робота : навч. посіб. Київ. : ІЗМН, 1997. 392 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Виховання. URL: <http://osvita.ua/school/psychology/>
2. Самовиховання та саморозвиток. URL: <http://www.meta-ukraine.com>
3. Методологія. URL: <http://management.com.ua>
4. Бібліотека Гумер. URL: www.gumer.info
5. Корпоративна система Галактика. URL: <http://ua-referat.com>
6. Найкращі он-лайн курси України та світу. URL: <https://prometheus.org.ua/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)).

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;
- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекції	7	1	до 7
Робота на практичному занятті	8	5	до 40
Самостійна робота:			
Підготовка реферату	1	8+10	до 18
Підготовка індивідуального завдання	1	35	до 35
Усього:			до 100